

# ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

89.



## KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 14-го Ноября. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 14-go Listopada.

### ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 8-го Ноября.

Въ дополненіи къ Высочайшему Приказу, 5-го Октября, изображено: „Государь Императоръ, осматривъ, во время настоящаго Высочайшаго путешествія, до сорока тысячъ отпускныхъ нижнихъ чиновъ резервныхъ и запасныхъ войскъ, къ особенному удовольствію изволилъ найти ихъ въ превосходномъ состояніи по совершенно-исправному снаряженію одеждою и оружіемъ; относя таковое состояніе войскъ, вполне соответствующее желанію Его Величества, къ неусыпнымъ попеченіямъ и примѣрной заботливости начальства, сими войсками завѣдывающаго, Его Величество объявляетъ полную и совершенную Свою признательность Военному Министру, Генераль-Адъютанту Князю Чернышеву, и Высочайшее благоволеніе, Командиру Отдѣльнаго Корпуса Внутренней Стражи и Инспектору Резервной Пѣхоты, Генераль-Лейтенанту Гартунгу; Дежурному Генералу Главнаго Штаба Его Императорскаго Величества, Генераль-Адъютанту Ягнатьеву 2 му; Генераль-Кригсъ-Комиссару Военнаго Министерства, Генераль-Лейтенанту Храпацеву; Генераль-Мажорамъ: Исправлявшему за его отсутствіемъ сію должность, Вице-Директору Комиссаріатскаго Департамента Никифорову; Директору Артиллерійскаго Департамента Военнаго Министерства Яковлеву 3-му; Начальнику Штаба Отдѣльнаго Корпуса Внутренней Стражи Паскину, и всѣмъ лицамъ военно-сухопутнаго управленія Дѣйствующихъ, Резервныхъ и Запасныхъ Войскъ и вѣдомства Внутренней Стражи, коимъ были поручены сборъ и снаряженіе отпускныхъ нижнихъ чиновъ.

Высочайшими Грамотами 19-го и 24-го Сентября, Генераль отъ Кавалеріи, Командиръ 2-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса, Баронъ *Остенъ-Сакенъ*, и Генераль отъ Артиллеріи, Командующій Своднымъ Кавалерійскимъ Корпусомъ, *Герстенцвейгъ*, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владимира 1 й степени.

Высочайшею Грамотою, 19 Сентября, Генераль отъ Инфантеріи, Командиръ 5-го Пѣхотнаго Корпуса *Лидерсъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ брилліантовыми знаками ордена Св. Благовѣрнаго В. Князя Александра Невскаго.

Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 18-го Октября, Командиръ 14 й Артиллерійской Бригады, Полковникъ *Вагнеръ 1-й*, произведенъ въ Генераль-Мажоры, за отличіе по службѣ.

### WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 8-go Listopada.

W dodatku do Najwyższego Rozkazu Dziennego, z d. 5-go Października, wyrażono: Jego Cesarska Mość, w czasie teraźniejszej Swęj podróży, odbywszy przegląd do czterdziestu tysięcy urlopowanych żołnierzy z wojsk rezerwowych i zapasowych, ze szczególnem zadowoleniem raczył zważyć ich w wyborzym stanie, pod względem nader porządnego umundurowania i uzbrojenia; przypisując takowy stan wojsk, zupełnie odpowiadający życzeniu Jego Cesarskiej Mości, niezmordowanej gorliwości i przykładnej troskliwości zwierzchniej władzy, temiż wojskami zawiadującą, Najjaśniejszy Pan oświadcza zupełną Swą wdzięczność Ministrowi Wojny, Jenerał-Adjutantowi Xięciu *Czernysz wowi*, tudzież Najwyższe zadowolenie: Dowódcy Oddzielnego Korpusu Straży wewnętrznej i Inspektorowi Piechoty Rezerwowej, Jenerał Porucznikowi *Hartung*; Jenerałowi Deżurnemu Sztabu Głównego Jego Cesarskiej Mości, Jenerał-Adjutantowi *Jgnatjewowi 2*; Jenerał-Kriegs Komissarzowi Ministerstwa Wojny, Jenerał-Porucznikowi *Chrapacz wowi*; Jenerał-Majorom: sprawującemu w nieobecności Jenerał-Porucznika *Chrapaczewa* jego obowiązki, Wice-Dyrektorowi Departamentu Komissaryackiego *Nis forowi*; Dyrektorowi Departamentu artyleryjskiego Ministerstwa Wojny *Jakowlewowi 3*; Naczelnikowi Sztabu Oddzielnego Korpusu Straży Wewnętrznej *Paskinowi*, oraz wszystkim osobom z wojskowo-ładowego zarządu wojsk czynnych, rezerwowych i zapasowych, jako też wydziału Straży Wewnętrznej, którym było poruczone zebranie i uekwipowanie żołnierzy urlopowanych,

Przez Najwyższy Dyplomata, 19-go i 24-go Września, Jenerał Jazdy, Dowódca 2-go Odwodowego Korpusu Jazdy, Baron *Osten-Sacken*, i Jenerał Artilleryi, Dowódca Zbiorowym Korpusem Jazdy, *Gersteinzweig*, Najmłodszy mianowani zostali Kawalerami Orderu Św. Równego z Apostołami Xięcia Włodzimierza klasy pierwszej.

Przez Najwyższy Dyplomata, 19-go Września, Jenerał Piechoty, Dowódca 5-go Korpusu Piechoty, *Liders*, Najmłodszy udarowany został bryllantowymi znakami Orderu Św. Prawowiernego W. Xięcia *Alexandra Newskiego*.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojskowym, 18-go Października, Dowódca 14-jej Brygady Artilleryi, Półkownik *Wagner 1*, awansowany został na Jenerał-Majora, za odznaczenie się w służbie.

Въ Именныхъ Его Императорскаго Величества Высочайшихъ Указахъ, данныхъ Правительствующему Сенату, въ 10-й день сего Октября, за собственноручнымъ Его Величества подписаніемъ, изображено:

I. „По назначеніи срока къ изытію изъ обращенія депозитныхъ билетовъ, признавъ нужнымъ, сообразно съ IX-ю статью Манифеста 1-го Іюня 1843 года, дѣйствіе Депозитной Кассы прекратить, повелеваемъ: 1) Экспедицію Депозитной Кассы въ 1-му Января 1848 года упразднить. 2) Всѣ дѣла оной, равно наличныя суммы въ серебряной и мѣдной монетѣ, передать къ означенному времени въ Экспедицію Государственныхъ Кредитныхъ билетовъ. 3) Вклады въ посудѣ и вещахъ, принятые въ Депозитную Кассу на храненіе, передать къ тому же времени въ Государственный Коммерческій Банкъ, съ тѣмъ, чтобы приемъ оныхъ на будущее время производимъ былъ въ семь Банкѣ на правилахъ, Св. Зак. Том. XI. Уст. Кред. Установленій (изд. 1842 г.) въ статьяхъ 1013 — 1023 постановленныхъ. Правительствующій Сенатъ имѣть учинить по сему надлежащее распоряженіе.“

II. „Съ назначеніемъ окончательнаго срока для вытѣна государственныхъ ассигнацій на государственныя кредитныя билеты, дальнѣйшее существованіе Ассигнаціоннаго Банка признается болѣе не нужнымъ. По сему, согласно съ предствленіемъ Министра Финансовъ, въ Комитетѣ Министровъ разсмотрѣннымъ, повелеваемъ: 1) Государственный Ассигнаціонный Банкъ къ 1-му Января 1848 года упразднить. 2) Наличныя суммы въ ассигнаціяхъ и мѣдной монетѣ, а также всѣ дѣла, домъ и прочее имущество того Банка, передать къ означенному времени въ вѣдѣніе Экспедиціи Государственныхъ Кредитныхъ Билетовъ. Правительствующій Сенатъ имѣть учинить по сему надлежащее распоряженіе.“

Въ первой половинѣ сего года, получено, при казенныхъ и частныхъ заводахъ хребта Уральскаго: Золота: съ казенныхъ заводовъ: 66 пуд. 39 фунт. 36 золотн.; съ частныхъ заводовъ: 95 пуд. 14 фунт. 89 золотн. 53 дол.; всего золота: 162 пуд. 14 ф. 29 зол. 53 дол.; Платины: съ казенныхъ заводовъ: 3 ф. 90 з.; съ частныхъ заводовъ: 25 ф. 72 з. 24 д.; всего Платины: 29 ф. 66 з. 24 д.; Осмістаго Иридія: съ казенныхъ заводовъ: 5 ф. 10 з.; съ частныхъ заводовъ: 8 ф. 66 з.; всего Осмістаго Иридія: 13 ф. 76 з.

## ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

### Франція.

Парижъ, 6 Ноября.

Третьяго дня Король пріѣзжалъ изъ Сень-Клу и председательствовалъ въ совѣтѣ министровъ.

— Герцогъ Немурскій, послѣ продолжительнаго совѣщанія съ нѣкоторыми изъ генераловъ, произвелъ смотръ парижскому и версальскому гарнизонамъ, въ присутствіи принцевъ Голштинскихъ. По извѣстіямъ изъ Италіи, принцъ Жуэвильскій 29 Октября, отправился изъ Ливорно въ Спецію. — Мусульманскіе начальники въ Алжирѣ давали для принца Омальскаго, большой балъ, на который приглашено было 1,000 особъ. Принцъ встрѣченъ былъ при входѣ турецкою музыкою. Его Высочество бесѣдовала съ мусульманами до полуночи.

— Въ журналѣ *Patrie* объявляютъ, что палаты соберутся къ 26-му Декабря.

— По поводу восьмой годовщины настоящаго министерства, утверждены два длинныя списка производства по арміи. Первый заключаетъ шесть генералъ-лейтенантовъ и тринадцать генералъ-маіоровъ; второй имена тѣхъ, кои на мѣста первыхъ производятся въ полковники и подполковники.

— Изъ числа министровъ, принадлежавшихъ къ составу кабинета 29 Сентября 1840 года, теперь только трое находятся въ совѣтѣ, а именно: Гр. Гизо, Дюшатель и Кюененъ-Гриденъ. Первый изъ нихъ управляетъ министерствомъ иностранныхъ дѣлъ, второй — внутреннихъ дѣлъ, а послѣдній — торговли; прочія министерства вѣрены лицамъ, которыя не принадлежали прежде къ составу сего кабинета.

— Г-нъ Гизо назначилъ своего зятя, г-на Девена, редакторомъ въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ, на мѣсто г-на Галльра де Ферри, который получилъ мѣсто консула въ Гельсингерѣ.

W Imiennych Jego Cesarskiej Mości Najwyższych Ukazach, danych Rządzącemu Senatowi, dnia 10-go Października, z własnoręcznym Najsławniejszego Pana podpisem, wyrażono:

I. „Z powodu naznaczenia terminu do wyjęcia z obiegu biletów depozytowych, uznawszy rzeczą potrzebną, stosownie do IX artykułu Manifestu z d. 1 Czerwca 1843 roku, zamknąć czynności Depozytowej Kasy, rozkazujemy: 1) Expedycję Kasy Depozytowej do 1-go Stycznia 1848 roku skassować. 2) Wszystkie jej akta, jako też znajdujące się w niej gotówkę w monecie srebrnej i miedzianej, przesłać na oznaczony termin do Expedycji Kredytowych Biletów Państwa. 3) Depozyta, składające się z naczyń i sprzętów, przyjęte do Depozytowej Kasy dla przechowania, przesłać w tymże terminie do Handlowego Banku Państwa, z zastrzeżeniem, ażeby takowe przyjmowane były nadal w tym Banku podług prawideł, w artykułach 1013—1023 Zbioru Praw T. XI. Ust. Kred. Zakł. (edycji 1842 roku) przepisanych. Rządzący Senat ma uczynić właściwe w tej rzeczy rozporządzenie.“

II. „Z powodu naznaczenia ostatecznego terminu dla wymiany assygnacyj Państwa na kredytowe bilety Państwa, dalsze istnienie Banku Assygnacyjnego uznaje się oddać za niepotrzebne. Przeto, stosownie do przedstawienia Ministra Skarbu, w Komitecie Ministrów rozpatrzonego, rozkazujemy: 1) Assygnacyjny Bank Państwa do 1-go Stycznia 1848 roku skassować. 2) Summy gotówki w assygnacjach i miedzianej monecie, oraz wszystkie akta, dom i dal-za własność tego Banku, mają się oddać w oznaczonym czasie pod zawiadywanie Expedycji Kredytowych Biletów Państwa Rządzący Senat ma w tej rzeczy uczynić należyte rozporządzenie.“

W pierwszej połowie roku bieżącego, dobyto w kopalniach skarbowych i prywatnych pasma gór Uralskich: Złota: z kopalni skarbowych: pud. 66, funt. 39, złotn. 36; — z kopalni prywatnych: p. 95, f. 14, z. 89, dol. 53; ogółem złota: p. 162, f. 14, z. 29, d. 53; Platyny: z kopalni skarbowych: f. 3, z. 90; — z kopalni prywatnych: f. 25, z. 72, d. 24; ogółem Platyny: f. 29, z. 66, d. 24; Irysu osmowatego: z kopalni skarbowych: f. 5, z. 10; — z kopalni prywatnych: f. 8, z. 66; ogółem Irysu osmowatego: f. 13, z. 76.

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### Франція.

Парижъ, 6 listopada.

Zawczoraj odbywała się rada Ministrów, na którą Król z St. Cloud przyjeżdżał.

— Xiążę Nemours długą miał naradę z kilku Jenerałami; następnie, w towarzystwie obu Xiążąt Holsztyńskich, odbywał przegląd wojsk stojących w Paryżu i Wersalu. Według wiadomości z Włoch nadeszłych, Xiążę Joinville udał się 29-go Października z Livorno do Spezzii. Władze muzułmańskie w Algierze, dawały dla Xięcia Aumale wielki bal, 28-go Października, na który zaprosiły 1,000 osób. Xiążę przyjmowany był przy wejściu muzyką janeczarską, tańce zaś grały orkiestry francuzkie. Xiążę rozmawiał ciągle z Muzułmanami i bawił do północy.

— *Patrie* donosi, że Izby zwołane będą na 26-ty Grudnia.

— Z powodu 8 rocznicy w d. 29 października istnienia teraźniejszego ministerstwa, podpisane zostały dwie długie listy awansów w wojsku. Pierwsza obejmuje sześciu Jenerałów-Poruczników i trzynastu Jenerałów-Majorów; druga nazwiska tych, przez których pierwsi w swych miejscach jako Półkownicy i Podpółkownicy zastąpieni zostaną.

— Z Ministrów, należących do składu gabinetu z dnia 29 Października 1840 roku, obecnie trzech tylko urzęduje, to jest P. Guizot, Minister spraw zagranicznych; P. Duchatel, spraw wewnętrznych i P. Cunin-Gridaine, handlu. Inne wydziały przeszły już w ręce osób, które pierwotnie w pomienionym gabinecie nie zasiadały.

— P. Guizot mianował swego szwagra, P. Devaisne, redaktorem w ministerstwie spraw zagranicznych, w miejsce P. Gaillard de Ferry, którego przeniósł na konsulat do Holsingör.

— Въ Лилльской газетѣ сообщаютъ, что Г. Одиллонъ Борро отказался быть председателемъ на реформистскомъ пирѣ, въ этомъ городѣ, въ такомъ случаѣ, если тостъ въ честь Короля не будетъ исполненъ прежде всѣхъ другихъ тостовъ.

— Въ *Moniteur de l'armée* обнародовано постановление, коимъ предоставляется супругамъ генераль-маршаловъ титулъ *Madame Comtesse*. По этому случаю въ *Presse* припоминаютъ анекдотъ изъ *Mémorial de Sainte Hélène*, о маршалѣ Сультѣ. Наполеонъ былъ въ Дрезденѣ, когда узналъ о побѣдѣ Англичанъ подъ Витторією. Желая отмстить за поражение, онъ назначилъ маршала Сульта начальникомъ новой экспедиціи. Маршалъ принялъ это назначеніе, но просилъ позволенія переговорить предъ отъѣздомъ съ своею супругою, которая ужасно ему досаждала.

— Въ *Journal des Débats* напечатано письмо изъ Алжиріи, слѣдующаго содержанія: „получаемыя нами извѣстія о положеніи мароккскихъ дѣлъ противорѣчатъ другъ другу. Близъ нашихъ границъ вліяніе Абд-эль-Кадера на окружающія его племена считаютъ весьма значительнымъ, тогда какъ въ Танжерѣ существуетъ то убѣжденіе, что паденіе его весьма близко, или по крайней мѣрѣ, онъ вскорѣ будетъ вытѣсненъ изъ Марокко. „Говорятъ, что двѣ трети племенъ Бени Амеровъ и Хашемовъ спаслись отъ убійства бѣгствомъ; здѣсь же разсказываютъ о совершенномъ ихъ истребленіи. Равнодушно невѣрны извѣстія о движеніяхъ Эмира противъ Гелаевъ, произведенныхъ имъ 11 Сентября. Вероятнѣе всего то, что Абд-эль-Кадеръ послѣ пятидневнаго траура по поводу удара, нанесеннаго ему союзными съ нимъ племенами, внезапно обнаружилъ необыкновенную энергическую дѣятельность противъ своихъ сосѣдей, наложивъ на Гелаевъ денежную контрибуцію въ 92,000 фр.; значительнѣйшую деревню ихъ разрушилъ и заключилъ тѣсный союзъ съ 10 или 12 племенами, имѣющими до 15,000 всадниковъ. Регулярныя войска его со-дня на день усиливаются. Съ другой стороны слѣдуетъ замѣтить, что Гелая своими жалобами и просьбами возбудили тайное вооруженіе Риффскихъ горцевъ, и если Абд-эль-Кадеръ не успѣетъ, обыкновеннымъ ему рѣшительнымъ оборотомъ, подавить сіе движеніе, то мы вскорѣ узнаемъ о важныхъ событіяхъ.

„Относительно ожидаемаго сраженія между мароккскимъ Императоромъ и Абд-эль-Кадеромъ, извѣстно то, что сей послѣдній тщательно избѣгаетъ онаго. Спокойствіе оранской провинціи нисколько не терпитъ отъ этихъ обстоятельствъ, такъ какъ Абд-эль-Кадеръ старается всѣми мѣрами внушить всѣмъ, будто бы онъ ведетъ переговоры съ Французами насчетъ солраренія мира, и что вскорѣ послѣдуетъ улаженіе недоразумѣній. Съ другой стороны пограничныя алжирскія племена, не смотря на ихъ расположеніе въ пользу Абд-эль-Кадера, не имѣютъ охоты покинуть свои жилища и подвергнуть себя такой участи, которая постигла въ Марокко Бени-Амеровъ и Хашемовъ.“

8 Октября.

Король находится въ вождѣльномъ здравіи. Частыя прогулки въ Сень-Клудскомъ паркѣ, въ минуты свободныя отъ занятій, поддѣрпляютъ его силы. Говорятъ, что Е. В. диктуетъ своему секретарю свои записки, подъ заглавіемъ *Мои воспоминанія*. Разсказываютъ также, что Король приказалъ читать себѣ, составленную Г. Ламартиномъ, *Исторію Жирондистовъ*, и на поляхъ книги приписалъ много замѣчаній. При дворѣ носятся слухи, что первый внукъ Короля, который родится, получитъ титулъ герцога Бургундскаго.

— Король и Королева Бельгійскіе отправились въ Брюссель.

— Папское правительство назначило въ Парижъ генеральнаго-консула, поручивъ ему собирать документы относительно торговли, наукъ, изящныхъ искусствъ и промышленности.

— На пароходѣ *le Tonnerre*, отправляющемся изъ Тулона съ 15,000 ружей для папскаго правительства, Король Французовъ посылаетъ также въ подарокъ Папѣ нѣсколько пушекъ.

— Въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ занимаются теперь образованіемъ состава французской миссіи въ Персію; Г. Сартигъ будетъ назначенъ посланникомъ.

— Графъ Гомеръ, преданный исправительному суду, за то, что ранилъ выстрѣломъ мальчика, влѣзъ

— *Dziennik z Lille* доноситъ, że P. Oillon-Barrot odmówił przewodniczenia na uczcie reformistowskiej w tém mieście, jeżeli toast na cześć Króla nie poprzedzi wszystkich innych toastów.

— *Moniteur de l'armée* zawiera postanowienie, aby małżonkom Jeneralnych Marszałków dawano tytuł „Madame Comtesse“ (pani hetmanowa). Z tego powodu *Presse* przypomina ustęp z *Mémorial de St. Hélène*, zawierający anegdotę o Marszałku Soult. Napoleon był wówczas w Dreźnie, gdy otrzymał wiadomość o bitwie pod Witorją. Chcąc powetować odniesionę klęskę, wybrał Marszałka Soulta na wodza nowęj wyprawy. Marszałek okazał gotowość spełnienia rozkazów Cesarza, „prosił tylko aby mógł pierwęj rozmówić się ze swoją żoną, która mu bardzo dopieka.“

— *Journal des Débats* zawiera pismo z Algieru, w którym czytamy: „Wiadomości, jakie nas dochodzą o stanie rzeczy w Marokko, są bardzo sprzeczne. Przy granicy naszej uważają wpływ Abd-el Kadera na otaczające go pokolenia za bardzo wielki, podczas gdy w Tangerze panuje przekonanie, że jego upadek jest bardzo bliski, a przynajmniej, że wkrótce wyparty będzie z Marokko. Klęskę, która dotknęła Beni Amerów i Haszemów, wystawiają tam w ten sposób, jakoby przynajmniej  $\frac{2}{3}$  części obudwóch pokoleń uszły rzezi przez swą ucieczkę; tu zaś mówią o ich zupełnem wytępieniu. Podobnie różnią się podania o wyprawach, które Emir wykonał d. 11 września przeciw Gielajom. Zdaje się, że Abd-el-Kader po pięciodniowej żałobie, z powodu klęski doznanej od sprzymierzonych z nim pierwęj pokoleń, rozwinął nagle energiczną czynność przeciw swoim sąsiadom, nakładając na Gielajów karę pieniężną w summie 92,000 fr.; największą ich wieś zburzył i ściślejsze zawarł przymierze z 10 czy 12 pokoleniami, liczącemi do 15,000 jazdy. Jego regularne wojsko codziennie się pomnaża. Ale i z drugiej strony Gielajowie, przez swe narzekania i prośby, spowodowali górali Riffu do uzbrojenia się potajemnie, i jeżeli Abd-el-Kaderowi nie uda się przez zwykłą śmiałość obrótów zapobiedz temu poruszeniu, dowiemy się wkrótce o ważnych zdarzeniach.

„Co się tyczy oczekiwanej walki między Cesarzem Marokańskim a Abd-el-Kaderem, zdaje się, że pierwszy stara się jej uniknąć. Spokojność prowincji Oranu nie cierpi przez te zakłócenia, gdyż Abd-el-Kader pragnie wszelkiemi sposobami wmówić we wszystkich, jakoby się układał o pokój z Francuzami, i że jest bliżkim załatwienia nieporozumień. Z innej strony Algierskie pograniczne pokolenia, pomimo swęj przychylności dla Abd-el-Kadera, nie mają ochoty opuścić swych mieszkań i wystawić się na los, jaki spotkał Beni-Amerów i Haszemów w Marokko.“

Dnia 8 listopada.

Крѳль уыва елаге выборное здравіа. Часте пречадзкі по парку в St. Cloud, odbywane в chwilach wolnych od zatrudnień, pokrępiają jego siły. Mówią, że sekretarzowi swemu dyktuje pamiętniki, noszące tytuł: *Moje wspomnienia*. Opowiadają także, że kazał sobie czytać dzieło P. Lamartine: *Historja Girondystów* i wiele ważnych uwag na brzegu podpisywał. Na dworze krąży pogłoska, że pierwszy wnuk, który się Krѳlowi urodzi, otrzyma tytuł Xięcia Burgundji.

— Крѳль Belgijski odjechał z małżonką swoją do Bruxelli.

— Rząd Papieзki mianował Konsula Jeneralnego w Paryżu, który zbierać ma dokumenta, ściągające się do handlu, umiejętności, pięknych sztuk i przemysłu.

— Z Tulonu, na parostatku *le Tonnerre*, wespół z 15,000 sztuk broni dla rządu Papieзkiego, Krѳl Ludwik Filip posyła mu także в подарunku kilka dział.

— W ministerstwie spraw zagranicznych zajmują się urządzeniem składu poselstwa francuzkiego w Persji, na którego czele P. Sartiges znajdować się będzie.

— Hr. Gomer, stawiony przed sądem policyi popraweżęj miasta St. Omer, za postrzelenie dziecka, które в jego ogrodzie

шаго въ саду его на дерево, приговоренъ къ двухмѣсячному тюремному заключенію и къ уплатѣ 200 фр. пенн.

— Въ одномъ изъ журналовъ пишутъ, что императоръ мароккскій прибылъ въ Фецъ, лишь только узналъ, что Абд-эль-Кадеръ, въ досадѣ послѣ понесеннаго пораженія, напалъ на сильное племя въ Рифѣ. Оставя на мѣстѣ до 700 тѣлъ, эмиръ отступилъ въ горы. Императоръ послалъ преслѣдовать его двухъ своихъ сыновей, съ сильнымъ отрядомъ войскъ, и отправилъ къ нимъ еще подкрѣпленіе. Надобно вскорѣ ожидать извѣстія о кровопролитномъ сраженіи.

— Изъ Алжира отъ 25-го Октября сообщаютъ: „Письма изъ Орана не заключаютъ ничего новаго о Марокко, однако носятъ слухи, будто бы Абд-эль-Кадеръ сдѣлался властелиномъ всего Риффа. Утверждаютъ, что наконецъ Императоръ Абдеръ-Романъ вскорѣ прибѣдетъ въ Фецъ, если уже не прибылъ туда. Хотя призываетъ его въ восточную столицу имперіи, не предсказываетъ скорого начатія съ его стороны наступательныхъ дѣйствій, однако все тѣмъ служитъ доказательствомъ, что онъ не опасается пребывать въ близи Абд-эль-Кадера.

— По линіи электро-магнитныхъ телеграфовъ изъ Парижа въ Брюссель проволока уже укрѣплена. Опыты вполне удались.

## А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 5 Ноября.

Герцогиня Кембриджская возвратилась изъ Германіи. Тетка Королевы, принцесса Софія, праздновала третьяго дня 70-й годъ отъ своего рожденія.

— Вчера представлялись лорду Джону Росселю депутаты изъ Бирмингама. Они жаловались на большіе проценты, взимаемые банкомъ, отчего вся недвижимая собственность упала въ цѣнѣ на двадцать процентовъ, и чрезъ то государство понесетъ убытокъ на 1,000 милліоновъ фун. стерл. Депутатъ просила принять дѣятельныя мѣры противу того мѣры, объявляя, что въ противномъ случаѣ, обратится съ прошеніемъ въ парламентъ о перемѣнѣ министерства. Лордъ Джонъ Россель отвѣчалъ: что требуемое облегченіе, было бы только кратковременнымъ пособіемъ и причинило бы впослѣдствіи гораздо большую нужду. Сказавъ сіе, министръ замолчалъ; но одинъ изъ членовъ депутаціи обратился еще съ вопросомъ: прикажетъ ли онъ нарядить комиссію для изслѣдованія нынѣшняго финансового кризиса, или нѣтъ? Министръ, подумавъ нѣсколько, сказалъ: „не могу отвѣчать, прикажу ли я это сдѣлать или нѣтъ.“

— Въ *Morning-Chronicle* пишутъ: „Въ Сити господствовало сегодня большое опасеніе на счетъ того, чтобы министры, по собраніи парламента, не потребовали новаго займа для Ирландіи.“

— Изъ Дублина пишутъ: „Папа Пій IX осуждаетъ новыя католическія коллегіи, учрежденныя правительствомъ въ Ирландіи. Впрочемъ, это извѣстіе не произведетъ никакого замѣшательства. Документъ, содержащій въ себѣ рѣшеніе римскаго двора, издавъ коллегіею пропаганды и подписанъ кардиналомъ Францони, съ прибавленіемъ: „по уполномочію Его Святейшества Пія IX.“ Этого документъ былъ прислать къ доктору (богослову) М'Гелю для сообщенія его епископамъ суффраганамъ Коннатской области.

— Работы по укрѣпленію Портсмута продолжаютъ дѣятельно и въ большомъ размѣрѣ.

— На прошлой недѣлѣ англійскій банкъ получилъ слишкомъ милліонъ фунтовъ стерлинговъ.

— По официальнымъ свѣдѣніямъ привезено въ Англію съ 10-го Сентября по 10-е Октября, 1,169,804 квартаера разнаго хлѣба и 1,641,402 центнера пшеницы.

— Третьяго дня, въ Лондонѣ былъ такой густой туманъ, что нѣсколько часовъ невозможно было ѣздить по улицамъ.

— Примасъ Англій, архіепископъ Йоркскій, д-ръ Гаркуръ, скончался 90 лѣтъ отъ ролу.

## Г Е Р М А Н І Я.

Дрезденъ, 19 Октября.

Третьяго дня происходило здѣсь первое засѣданіе собранныхъ на нѣмецкую почтовую конференцію уполномоченныхъ германскихъ государствъ, подъ предсѣдательствомъ императорско-австрійскаго комиссара.

дзіе на дерево włożo, skazany został na dwumiesięczne więzienie i 200 fr. kary pieniężnej.

— Jeden z dzienników donosi, że Cesarz Marokkański przybył śpiesznie do Fezu, otrzymawszy wiadomość, że Abd-el-Kader, mszcząc się, za porażkę niedawno otrzymaną, uderzył na nader znaczne plemię w Rifie. Emir położył trupem 700 ludzi i cofnął się w góry. Cesarz wysłał za nim, w pogoń, dwóch swoich synów, na czele licznego wojska, i jeszcze im dosyła posiłki. Spodziewać się należy rychłego doniesienia o walnej bitwie.

— Z Algieru piszą pod d. 25 października: „Listy z Oranu nie zawierają żadnych nowin z Marokko; ale obiegają wieści, według których Abd el Kader jest panem całego Riffu. Utrzymują za rzecz pewną, że nakoniec Cesarz Abd-er Rhaman wkrótce przybędzie do Fezu, jeżeli już tam nie przybył. Lubo jego ukazanie się w stolicy wschodniej państwa, nie zapowiada prędkiego rozpoczęcia z jego strony zaczepnych działań, jest zawsze jednakże dowodem, że nie lęka się przebywać w blizkości Abd-el-Kadera.“

— Na linii telegrafów elektro-magnetycznych, z Paryża do Bruxelli, druty już są założone. Próby powiodły się wybornie.

## А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 5 listopada.

Xiężna Cambridge, wróciła z podróży do Niemiec. Ciotka Królowej, Xiężniczka Zofija, rozpoczęła wczoraj 70-ty rok życia.

— Wczoraj miała posłuchanie u Lorda John Russela deputacya z m. Birmingham. Deputacya uzalała się na wysoki procent bankowy, przez który wszelka własność o dwa procenta procentu zniżoną została i przyniosła krajowi szkody na 1,000 milionów funt. szt. Deputacya prosiła o skuteczne środki zaradcze, w przeciwnym bowiem razie, zaniśnie prośbę do parlamentu o zmianę gabinetu. Odrzekł jej na to Lord John Russel: że żądana ulga byłaby tylko pomocą chwilową i większąby później sprowadziła nędzę. Powiedziawszy te słowa, chciał zakończyć rozmowę; a gdy go jeden z członków deputacji zapytał, czy każe wyprowadzić śledztwo w celu gruntownego zbadania przyczyn teścijszego przesilenia finansowego, lub nie? rzekł po krótkim namyśle: „Nie mogę powiedzieć, czy każe to uczynić lub nie.“

— Czytamy w *Morning-Chronicle*: „Dzisiaj panowała wielka obawa w City, aby Ministrowie, za zwolaniem parlamentu, nie zażądali nowej pożyczki dla Irlandji.“

— Piszą z Dublina: „Papież Pius IX nie pochwalił nowych katolickich Kollegiów, zaprowadzonych przez rząd w Irlandji. Akt, zawierający to postanowienie Rzymskiego Dworu, wydany został przez Kollegium Propagandy w Rzymie, i podpisany przez Kardynała Franzoni, z dodaniem słów: „na mocy upoważnienia Jego Świątobliwości Piusa IX.“ Akt ten przysłany został do Irlandji na ręce Arcybiskupa D-ra Mac Hile, dla udzielenia go Biskupom-Suffraganom prowincji Connaught.

— Prace około obwarowania Portsmouth postępują śpiesznie i na wielki rozmiar.

— Bank w zeszłym tygodniu otrzymał przeszło milion funt. st.

— Według raportów urzędowych, wprowadzone do Anglii od 10-go Września do 10-go Października, 1,169,804 kwarterów zboża i 1,641,402 centnarów pszenicy.

— Onegdaj była tak gęsta mgła w Londynie, że przez kilka godzin pojazdy nie mogły krażyć po ulicach.

— Prymas Anglii, Arcybiskup Jorkski, Dr. Harcourt, umarł w 90 roku życia swego.

## Н І Е М С К І.

Дрезно, 30 października.

Onegdaj odbyło się tu piérwsze posiedzenie zgromadzonych na niemiecką pocztową konferencyą pełnomocników krajów Niemieckich, pod przewodnictwem Cesarzsko-Austryackiego Kommissarza,

— Общее внимание германской публики обращает на себя нынѣ говорящая машина вѣнскаго профессора Фабера, выставленная для публики въ Лейпцигѣ. Это — совершенное произведение своего рода, какого донынѣ еще не видали. Машина изображаетъ Турка, снабжена внутри всеми средствами произносить слова, сдѣлана съ величайшею отчетливостію; придѣланный на боку мѣхъ изъ резины сообщаетъ ей воздухъ, а довольно искусная игра на клавишахъ, заставляеть автомата говорить весьма внятно. Автоматъ сей не только говорить на всѣхъ языкахъ воуухъ и шепотомъ, и примѣтно дышать, но, что удивительнаго всего, поетъ при окомпаньментѣ органовъ, и опытъ въ этомъ отношеніи былъ столь удаченъ, что одинъ присутствовавшій директоръ театра, хотѣлъ его тотчасъ ангажировать къ себѣ.

— Веймарскій литейникъ и механикъ Кишъ, бреславльскій уроженецъ, изобрѣлъ новую машину для литья типографскихъ буквъ, которая въ продолженіи одного часа доставляетъ 3,000 буквъ. Она не имѣетъ никакого сходства съ машиною, изобрѣтенною въ Америкѣ. Двѣ такія машины заказаны уже для Швейцаріи и Даніи.

### Швейцарія.

Сеймъ издалъ прокламацію къ Швейцарской арміи, и представилъ на разсмотрѣніе своихъ членовъ прокламацію къ народу. Въ ней изложены рѣшенія Сейма, оправдываемыя подробнымъ разсмотрѣніемъ положенія страны. Прокламація была утверждена. Кромѣ того, Сеймъ постановилъ, въ вечернемъ засѣданіи 4-го Ноября, вооруженною силою исполнить рѣшеніе 30-го Іюля, касательно понудительныхъ мѣръ противъ Зондербунда, и поручить главнокомандующему союзными войсками приведеніе сего рѣшенія въ дѣйствіе.

— 5-го Ноября ожидали открытія военныхъ дѣйствій, а 6-го должно было произойти нападеніе на Фрейбургскій Кантонъ. Всѣ сношенія Берна съ кантонами Зондербунда прерваны, и даже не позволяютъ обываго хода дилижансамъ. Впрочемъ, между войсками не замѣчаютъ ни какого ожесточенія, такъ что, напримѣръ въ Нейенекѣ, гдѣ стоятъ форпосты обѣихъ армій, офицеры миролюбиво сходятся въ трактирахъ.

### Италія.

Римъ, 23 Октября.

Кардиналь-Статсъ-Секретарь Ферретти обнародовалъ объявленіе, пополняющее повелѣніе о будущемъ городомъ постановленіи Рима. Его Святѣйшество, постоянно помышляя о возвышеніи почестей сего много-любезнаго ему города, повелѣлъ: 1) президенту Комарки впредь называться президентомъ Рима и Комарки; 2) прелату, исполняющему теперь должность президента, сложить ее въ концѣ нынѣшняго мѣсяца; 3) въ должность эту будетъ облеченъ кардиналь, назначенный Е. С.; 4) кардиналь - президентъ будетъ главнымъ начальникомъ не только Комарки, подобно прелату, занимавшему доселѣ эту должность, но также совѣта и управленія города Рима.

— Всѣмъ здѣшнимъ духовнымъ лицамъ, не имѣющимъ при себѣ семействъ, и приходовъ, велѣно впредь жить въ монастыряхъ. Кромѣ выгоды въ отношеніи духовной дисциплины, мѣра эта доставляетъ городу двойную пользу: во-первыхъ, уменьшится недостатокъ небольшихъ квартиръ, и во вторыхъ, обширныя монастырскія зданія не будутъ впредь столь пустыми.

— Аресть князя Канино снятъ вчера, 22 с. м.

— Въ газетѣ *P. tria* утверждаютъ, что Папа пригласилъ Неаполитанскаго Короля въ Субіакское аббатство, для совѣщанія съ нимъ по государственнымъ дѣламъ обѣихъ смежныхъ странъ.

— Въ Римскихъ газетахъ извѣщаютъ, что Іоаннъ Андрей Ромео, одинъ изъ Калабрскихъ предводителей, державшійся еще въ оолѣ, сдался. Онъ былъ судимъ и приговоренъ къ смерти, но наказаніе его, какъ говорятъ, смягчено.

— Изъ Неаполя пишутъ, отъ 21 Октября: „Вечеромъ, 19 числа, получили по телеграфу извѣстіе объ арестованіи одного изъ предводителей недавней Калабрской инсurreкціи, Барона Лонгобука; вѣроятно, онъ въ эту минуту уже разстрѣлянъ. Девять человекъ, сопровождавшихъ его, хотѣли спастись въ таможен-

— Powszechną uwagą publiczności niemieckiej zwraca teraz machina gadająca, profesora Fabera z Wiednia, wystawiona na widok w Lipsku. Jest to arcydzieło w swoim rodzaju, jakiego jeszcze dotychczas nie widziano. Machina przedstawia Turka, zaopatrzona jest wewnątrz wszystkimi narzędziami mówniczymi, z wszelką anatomiczną dokładnością z kauczuku wyrobionemi; przyrządzony z boku miech udziela jej tchu, a dość sztuczna gra na małej klawiaturze, wprawia automat w najwyraźniejszą mowę. Nie tylko, że we wszystkich językach gada głośno ale i szepta; nie tylko, że oddech jego poruczyć możemy, lecz co więcej, automat nasz śpiewa nawet przy towarzyszeniu organów, a proba w tym względzie powiodła się tak wybornie, że pewien obecny Dyrektor teatru chciał go natychmiast na drugiego tenora zamówić.

— Wejmarski giser czcionek drukarskich i mechanik Kisch, rodem z Wrocławia, wynalazł nową maszynę do lania liter drukarskich, która w godzinę dostarcza 3,000 czcionek. Niema ona żadnego podobieństwa z maszyną wynalezioną w Ameryce. Dwa jej exemplarze zamówiono już do Szwajcaryi i Danii.

### Szwajcaryja.

Sejm ogłosił odezwę do armii Szwajcarskiej i na ogólnym zebraniu d. 3 listopada, roztrząsał odezwę mającą się wydać do narodu. W odezwie tej wyłożone są postanowienia Sejmu, poparte szczegółowym przeglądem stanu całego kraju. Odezwa została przyjęta. Oprócz tego, Sejm, na posiedzeniu wieczornym 4-go listopada, postanowił zbrojną siłą przywieść do skutku postanowienie z d. 30 lipca, względem użycia środków przymusowych przeciwko Oddzielnej Lidze, i wypełnienie jego poruczył głównodowodzącemu wojskiem Związkiem.

— Dnia 5 listopada oczekiwano rozpoczęcia kroków wojennych, a d. 6-go miało nastąpić wtargnięcie do Kantonu Fryburg. Wszystkie stosunki Bernu z Kantonami Oddzielnej Ligi zostały zerwane, i nawet nie pozwalają dyżansom odbywać zwyczajnych podróży. Zresztą między wojskami stron obu nie widać żadnego rozjątrzenia, tak dalece, iż, naprzykład w Neuenek, gdzie stoją przednie strażnice obudów wojsk, oficerowie schodzą się po przyjacielsku w traktyerach.

### Włosy.

Rzym, 23 października.

Кардиналь Секретарь Стану Ферретти оглосилъ постановленіе Папезкье, uzupełniające ustawę o przyszłymъ муниципалнымъ zarządzaniu miasta Rzymu. Jego Świątobliwość, „w ciągłej swęj troskliwości o powiększenie i zaszczytów tego ukochanego miasta“, rozkazał: 1) Prezesowi Komarki nazywać się odtąd Prezesem Rzymu i Komarki; 2) Prałatowi, pełniącemu obecnie obowiązki Prezesa, złożyć ten urząd przy końcu tego miesiąca; 3) Miejsce to odtąd zajmować Kardynał, mianowany przez Ojca św.; 4) Kardynał-Prezes będzie głównymъ naczelnikiemъ nie tylko Komarki, jak Prałat, który dotąd tę godność piastował, ale też Rady i zarządu miasta Rzymu.

— Wszyscy duchowni tutejsi, nie mający przy sobie familii, ani będący Proboszczami, mają odtąd mieszkać w klasztorach. Obok większej rękownicy dla karuocy duchownej, środek ten zapewnia miastu podwojną korzyść, raz, że się zmniejszy brakъ mniejszychъ mieszkań; powtóre, że obszerne gmachy klasztorne nie będą odtąd stały pustkami.

— Xiąże Canino uwolniony został wczoraj z domowego aresztu.

— Dz. *Patria* zapewnia, że Papież zaprosił Króla Neapolitańskiego do opactwa Subiaco, dla naradzenia się z nim nad sprawami publicznymi obu granicznych z sobą krajów.

— W gazetach Rzymskich donoszą, że Jan Andrzej Romeo, jeden z Kalaбрскихъ dowódców, którzy dotąd zostawali pod bronią, poddał się rządowi. Sąd wojenny skazał go na śmierć, lecz wyrok ten, jak zapewniają, został złagodzony.

— Z Neapolu piszą, pod d. 21 października: „Wieczorem, d. 16, otrzymano telegram wiadomość o aresztowaniu jednego z dowódców niedawnego Kalaбрского rokoszu, Barona Longobuco; bezwątpienia, w tej chwili już go rozstrzelano. Dziewięciu ludzi, którzy mu towarzyszyli, chcieli się ratować ucieczką na łodzi celloj, ale

номъ катерѣ, но были настигнуты отрядомъ королевскихъ войскъ, и сдались послѣ самаго отчаяннаго сопротивления. Изъ предводителей инсургенціи остался теперь только Баронъ Плотино и его братъ, скрывающіеся съ шайкою инсургентовъ въ лесу.

— Въмѣсто нынѣшняго министерскаго совѣта (*Consulta dei Ministri*) Король велѣлъ востановить прежній главный совѣтъ королевства (*Consulta generale del Regno*). Въ слѣдствіе сего, при совѣщаніи министровъ будутъ всегда присутствовать етате-совѣтники.

28 Октября.

Слышно, что кардиналъ етате-секретарь Феррети, подалъ прошеніе объ отставкѣ, и что Пана далъ оную. Преемникомъ его имѣеть быть кардиналъ Балуффи, или монс. Феррари, нунцій въ Парижѣ.

— Кардиналъ Антонелли, назначенъ президентомъ етате-совѣта.

## ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 25 Октября.

Вчера Королева Изабелла въ первый разъ публично явилась съ своимъ мужемъ.

— Уже нѣсколько дней общее вниманіе занято здѣсь исключительно новымъ обнаруженіемъ тайныхъ донынѣ поводовъ и пружинъ перемѣны послѣдняго кабинета, и загадочнаго въ этомъ случаѣ поведенія Г. Саламанки. Теперь нельзя сомнѣваться въ томъ, что Г. Саламанка, испытывавшій во всемъ неудачи, и тѣснимый прогрессистами, предвидя неминуемое свое паденіе, не только по званію министра, но также и бакира, рѣшился наконецъ принять предложенное ему вознагражденіе, и за это хитро играть роль обманутаго, тогда какъ, между тѣмъ, онъ самъ обманулъ трехъ своихъ товарищей, вовсе не знавшихъ объ этомъ. Новый президентъ министровъ, генералъ Нарваэзъ, еще и нынѣ поддерживаетъ дружественныя сношенія съ Г. Саламанкою, финансовыя дѣла коего находятъ нынѣ въ болѣе цвѣтущемъ положеніи, чѣмъ когда либо. Все это уже и прежде возбуждало разные догадки, но только нынѣ неожиданно обнаружилось, что Г. Саламанка, за нѣсколько времени до своего удаленія изъ министерства, велѣлъ, причитавшуюся Королевскому двору недоимочную сумму въ 50 милліоновъ реаловъ, доставить изъ государственнаго казначейства трех-процентными кредитными ассигнаціями, по курсу 32 за сто (настоящій ихъ курсъ не выше 27/8), и слѣдовательно всего около 160 милліоновъ реаловъ. Это дѣло доказанное, и Саламанка объявилъ публично, что эти государственныя ассигнаціи выпустилъ онъ въ обращеніе безъ всякаго разрѣшенія, тайно и противозаконно, чѣмъ значительно увеличилъ государственный долгъ. Неподлежитъ сомнѣнію и то, что интендантъ Королевскаго двора, вмѣсто сопротивленія, согласился на эту финансовую мѣру Саламанки. Достоверно также и то, что новое министерство не только знало объ этомъ дѣлѣ, но даже утверждало оное молчаніемъ; и наконецъ доказано, что по тайному договору, Г. Саламанка доставилъ интенданту королевскаго дома не болѣе 100 милліоновъ реаловъ государственными ассигнаціями, остальные же 60 милліоновъ розданы были разнымъ лицамъ, будто бы по именнымъ повелѣніямъ Королевы. Сверхъ сего интендантъ показываетъ нынѣ, что собственно для Королевы онъ получилъ всего 50 милліоновъ. Все это дѣло хранилось бы вѣрно въ глубокой тайнѣ, но Королева Христина, обнаружила обманъ; а такъ какъ нынѣ хотѣтъ разъяснить дѣло, то партія ультрамодераторовъ требуетъ строгаго по оному изслѣдованія. Однако сомнительно чтобы виновные въ этомъ преступленіи были наказаны.

— Генералъ Нарваэзъ, съ обыкновенною своею энергіею, развиваетъ духъ необыкновенной примирительной системы. Англійскаго посланника посетилъ онъ дважды. Генералу Эспартеро предложилъ постъ посланника въ Лондонѣ, объявляя притомъ, что Королева требуетъ его услугъ. Къ карлистскимъ генераламъ Виллареалу и Саратеги, рѣшившихся воспользоваться всепрощеніемъ Королевы, писалъ, что они могутъ прійхать безъ всякаго препятствія, и что въ арміи получать соответственныя ихъ чину должности. Наконецъ генерала Прима, уличеннаго за нѣсколько предъ симъ лѣтъ въ заговоръ противъ его жизни, велѣлъ назначить генералъ-капитаномъ острова Порто-Рико.

— Генералъ Фульгосіо, бывшій карлистскій пріверженецъ, который за участіе въ заговорѣ 7-го Ок-

тябрьскаго года, былъ арестованъ въ Мадридѣ, и отъ-

— Король въ мѣсце dotychczasowej Rady Ministrów (*Consulta di Ministri*) rozkazał przywrócić dawną Radę Jeneralną Królestwa (*Consulta generale del Regno*). W skutek tego na naradach Ministrów obecnymi będą odtąd zawsze Radzey Stanu.

Dnia 28 października

Słychać, że Kardynał Sekretarz Stanu Ferratti podał swoją dymisję, i że ja Papież miał przyjąć. Następcą jego ma być Kardynał Baluffi lub Mons. Ferrari, Nuncjusz w Paryżu.

— Kardynał Antonelli mianowany został Prezydentem Rady Stanu.

## ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 25 października.

Wczoraj ukazała się Królowa Izabella pierwszy raz publicznie z małżonkiem swoim.

— Od kilku dni uwaga publiczna zajęta tu jest wyłącznie nowym odkryciem tajemnych dotąd powodów i sprężyn zmiany ostatniego gabinetu, i zagadkowego w tej okoliczności postępowania Pana Salamanki. Albowiem okazało się teraz najdowodniej, że P. Salamanka, naciskany ze wszystkich stron, a najbardziej przez progressistów, i przewidując swój upadek, nie tylko jako Minister, ale jako i bankier, namyślił się nareszcie przyjąć ofiarowane sobie dostateczne wynagrodzenie, i za to odegrać rolę podstępnie oszukanego, gdy tymczasem on sam podszedł swoich trzech kolegów, którzy nie wiedzieli o niczem. Nowy Prezes Ministrów, Jeneral Narvaez, utrzymuje jeszcze i teraz bardzo przyjacielskie stosunki z P. Salamanką, którego stan majątkowy w świetniejszym (teraz niż kiedy znajduje się położeniu). Wszystko to obudzało już przedtem rozmaite domysły, ale teraz dopiero wyjaśniło się niespodzianie, że P. Salamanka, krótko przed swoim wystąpieniem z ministerstwa, rozkazał zaległą dworowi Królewskiemu sumę 50 milionów realów, wypłacić z kasy rządowej w 3-ech procentowych papierach publicznych, po kursie 32 za sto (stoją tylko po 26 7/8), a zatem w summie około 160 milionów realów. Dowiedziona jest teraz rzeczą i sam P. Salamanka wyznał to publicznie, że rozkaz ten wydał, i że te papiery publiczne puścił w obieg bez upoważnienia, potajemnie i bezprawnie, a zatem znacznie powiększył ciężar długów publicznych. Dowiedzionem jest i to, iż Intendent domu królewskiego zgodził się na tę finansową operację P. Salamanki, zamiast się jej oprzeć. Dowiedzionem jest także, że nowe ministerstwo nie tylko miało wiadomość o tym interesie, ale go nawet milezeniem zatwierdziło; i nakoniec dowiedzionem jest, że podług tajemnej umowy, P. Salamanka wypłacił Intendentowi domu królewskiego tylko 100 milionów w papierach publicznych, reszta zaś, (60 milionów) miała być rozdana pomiędzy różne osoby, z powołaniem się na podpisane niby przez Królowę rozkazy. Nadto, Intendent wyznaje teraz, że dla Królowej odebrał tylko 50 milionów. Cała ta rzecz byłaby zapewne w tajemnicy trzymana, ale biegła rachmistrzyni Królowa Krystyna, odkryła oszustwo, a że teraz chce odstąpić sprawę, przeto stronnictwo ultra moderatów nalega o ścisłe śledztwo. Wątpić jednak należy, czy prawdziwie winnych zasłużona dosięgnie kara.

— Jeneral Narvaez, obok silnej swojej energii, rozwija zarazem ducha niezwykłej pojednalności. Posła angielskiego odwiedził dwa razy. — Jeneralowi Espartero ofiarował posadę Posła w Londynie, oświadczając przy tém wyraźnie, że Królowa usług jego potrzebuje. — Do Karlistowskich Jeneralów Villareal i Zariategui, mających chęć korzystania z amnestyi, napisał, że mogą przybyć bez żadnych przeszkód, i że im udzieli w armii posady odpowiedne ich stopniowi. Nareszcie Jenerala Prima, który przed kilku laty przekonany został o godzenie na życie jego, mianować kazał Jeneralnym Kapitanem wyspy Puerto-Rico.

— Jeneral Fulgoso, dawny stronnik Karlistowski, który za spisek z d. 7 października pod Esparterem, na śmierć

тября, при Эспартеро, приговоренъ былъ къ смертной казни, и нынѣ женился на сестрѣ герцога Рианзареса, и назначенъ Мадридскимъ губернаторомъ.

— Адъютантъ генерала Нарваза, полковникъ Гертуеръ, назначенъ генералъ-комендантомъ Гозской провинціи (въ Арагоніи).

— Министръ внутреннихъ дѣлъ удалилъ изъ своего министерства всѣхъ чиновниковъ, назначенныхъ его предѣстникомъ, а личнымъ друзьямъ своимъ, преимущественно всѣмъ сотрудникамъ журнала *Heraldo*, ввѣрилъ самыя важныя должности.

— Въ газетѣ *Eco de Comercio* сообщаютъ, что всѣ врачи Королевы потребовали отставки, по тому поводу, что Королева оказала извѣстную честь одному изъ нихъ, д-ру Нунезу, Гомеопату и домашнему врачу генерала Серрано.

— Арестъ (*raptó*, по словамъ здѣшнихъ газетъ) пѣвца Миралли, все еще служитъ предметомъ общихъ прерій. Юная Королева изъявила министрамъ совершенное свое неудовольствіе по поводу сего насильственного поступка съ однимъ изъ ея преданнѣйшихъ подданныхъ. Въ одной изъ газетъ утверждаютъ даже, будто бы министры послали къ Г. Миралли чиновника съ тѣмъ, чтобы склонить его къ возвращенію.

— Въ одномъ изъ прогрессистскихъ журналовъ утверждаютъ, что Королева разгнѣвалась за арестъ и удачнѣе генерала Портилло до того, что вознамѣрилась удалить всѣхъ министровъ.

26 Октября.

Утверждаютъ за достоверное, что Королева Христина пригласила герцога и герцогиню Монпансье въ Испанію. Если бы французскій дворъ, хотя для вида, не согласился на это, то здѣсь хотѣли, чтобы партія умѣренныхъ, на одномъ изъ первыхъ засѣданій, какъ въ сенатѣ, такъ и въ конгрессѣ, внесла предложеніе, чтобы герцогиня Монпансье объявлена была наслѣдницею престола, и жительствовала въ Испаніи.

— Королева Христина пригласила также въ Испанію свою родительницу, Королеву Неаполитанскую, и для принятія Е. В. дѣлаютъ уже приготовления въ Барселонскомъ дворцѣ. Говорятъ также, что герцогъ Рианзаресъ, по порученію своей супруги, представитъ въ сенатѣ бумаги, изъ коихъ видно будетъ, что Королева Христина не имѣла никакого вліянія на постановленіе своихъ дочерей. Справдавшись такимъ образомъ въ приписываемой ей винѣ, Королева поселится въ Парижѣ и издастъ въ свѣтъ записки объ Испаніи, которыя Е. В. собственноручно писала для Королевы Изабеллы.

— Ген. Конча возвратился 23 числа въ Барселону изъ экспедиціи противъ Карлистовъ; онъ отступилъ съ своимъ отрядомъ и оставилъ неприятелю полную свободу дѣйствовать. Говорятъ, что ген. Нарвазъ весьма этимъ не доволенъ.

ГРЕЦІЯ.

Афины, 27 Октября.

Въ газетѣ *Espeir* сообщаютъ, что на дняхъ въ Афинахъ получены три англійскія ноты. Одна отвергаетъ предложеніе, сдѣланное еще покойнымъ Коллетти; относительно постоянной уплаты греческаго займа въ продолженіе 13 лѣтъ. Другая требуетъ улаженія турецко-греческаго спора, потому по поводу, что Греція оскорбила представителя дружественной державы. Третья сообщаетъ греческому кабинету о нотѣ лорда Пальмерстона къ Турецкому правительству, въ коей онъ извѣщаетъ, что не принимаетъ на себя покровительства надъ проживающими въ Турціи Греками, такъ какъ сама Англія можетъ быть вынужденною прибѣгнуть къ строгимъ мѣрамъ противъ Греціи.

— Греческое правительство препроводило къ представителямъ пяти великихъ державъ меморію, основанную на силѣ акта, и заключающую представленіе начала и продолженія турецко-греческаго спора, съ присовокупленіемъ слишкомъ 15 официальныхъ бумагъ. Извѣстно, что Порта препроводила недавно посланникамъ трехъ покровительствующихъ державъ такой же документъ.

— Во всей Греціи спокойствіе возстановлено; однако въ Фивахъ все еще находится главная квартира королевскихъ войскъ.

— Албанскій начальникъ провинціи Делапро, Ахметъ-Чалари, запутанный въ мятежъ Джулека, бѣжалъ въ Грецію, и выдержавъ карантинъ въ Ваніцѣ, будетъ проживать въ городѣ, который назначенъ правительствомъ для постоянного его пребыванія.

былъ сказаным, а teraz ożenił się z siostrą Xięcia Rianzarres, mianowany został Gubernatorem Madrytu.

— Dotychczasowy adjutant Jenerała Narvaez, Półkownik *Gaertuer*, mianowany został Jenerałnym Komendantem prowincji Huesca (w Arragonii).

— Minister spraw wewnętrznych oddalił z ministerstwa swego wszystkich przez poprzednika jego mianowanych urzędników, a osobistych swych przyjaciół, mianowicie wszystkich współpracowników przy dz. *Heraldo*, umieścił na najwyższych posadach.

— Według dz. *Eco de Comercio*, wszyscy lekarze Królowej nie mieli zażądać dymisji z tego powodu, że Królowa przyznała pewien zaszczyt jednemu z nich, Dr. *Nunez*, który jest homeopatą i przybocznym lekarzem Jenerała *Serrano*.

— Uwięzienie (*raptó*, jak się tutejsze dzienniki wyrażają) śpiewaka *Mirall*, jest jeszcze przedmiotem powszechnych rozpraw. Młoda Królowa objawiła Ministrom zupełne swoje niezadowolenie, z tego gwałtownego zamachu na jednego z jej najwierniejszych poddanych. Jeden z dzienników twierdzi nawet, że Ministrowie posłali do P. *Mirall* urzędnika, aby go namówić do powrotu.

— Jeden z dzienników progressistowskich utrzymuje, że Królowa tak się rozgniewała o aresztowanie i wydalenie Jenerała *Portillo*, że postanowiła usunąć wszystkich Ministrów.

Dnia 26 października.

Utrzymują za rzecz pewną, że Królowa Krystyna zaprosiła Xiężnę Montpensier i jej małżonka do Hiszpanii. Gdyby zaś dwór francuzki sprzeciwił się temu pozornie, czynią przygotowania, aby na jednym z pierwszych posiedzeń Kortezów, stronnictwo umiarkowane tak w Senacie, jako i Kongressie, przełożyło wniosek, aby Xiężna Montpensier, jako domniemana następczyni tronu ogłoszoną była i obrała sobie stałe w Hiszpanii mieszkanie.

— Królowa Krystyna zaprosiła także swoje matkę, Królowę Neapolitańską, do Madrytu. Na przyjęcie dostojnej podróźnej czynią już przygotowania w pałacu Królewskim w Barcelonie. Mówią także, że Królowa wdowa, przez swego małżonka, Xięcia Rianzarres, złoży senatowi papiery, które przeświadczą, że żadnego nie miała wpływu na postanowienie obu swych córek. Tym sposobem usprawiedliwwszy się z czynionych jej zarzutów, osiedli się na zawsze w Paryżu i ogłosi „Pamiętniki o Hiszpanii“ które własnoręcznie dla Królowej Izabelli napisała.

— Jenerał *Concha* wrócił d. 23 do Barcelony, z wyprawą przeciw Karlistom, przez co ściągnął swoje oddziały i otworzył pole nieprzyjacielowi. Jenerał *Narvaez* mając z tego nader niezadowolony.

GRECYA.

Ateny, 27 października.

Dziennik *Espeir* donosi, że nadeszły w tych dniach trzy noty angielskie do Aten. Jedna odrzuca propozycyę uczynioną jeszcze przez zmarłego *Kollettisa* względem regularnego spłacania pożyczki greckiej w przeciągu lat 13. Druga wymaga załatwienia sporu turecko-greckiego, z powodu, że Grecya ubliżyła Reprezentantowi mocarstwa przyjacielskiego. Trzecia donosi gabinetowi greckiemu o nocie Lorda *Palmerstona* do rządu tureckiego, w której tenże oświadcza, iż nie przyjmuje opieki nad zamieszkałymi w Turcyi Grekami; gdyż sama Anglia może się ujrzyć w potrzebie użycia ostrych środków przeciw Grecyi.

— Rząd grecki doręczył Reprezentantom pięciu wielkich mocarstw memoryał, oparty na zasadzie aktu, i zawierający przedstawienie początku i dalszego ciągu sporu turecko-greckiego, z dołączeniem przeszło 15 pism urzędowych. Wiadomo, że Porta doręczyła niedawno Posłom trzech opiekujących mocarstwo podobnyż dokument.

— W całej Grecyi przywrócona jest spokojność; jednakże w Tebach jest jeszcze zawsze główna kwatera wojsk królewskich.

— Albański naczelnik z prowincji *Delairo*, *Achmet Czapari*, zawikłany w powstanie *Dzuleki*, schronił się w ucieczce do Grecyi i odbywszy kwarantannę w Wanicy, przebywać będzie w mieście, które mu rząd na stałe zamieszkanie przeznaczy.

Правительство получило съ границы извѣстія командующаго тамъ генерала Мамури, сообщающія, что мятежники при Попокосъ и Валензасемъ снова ворвались въ Грецію и намѣревались вдоль октскихъ горъ перейти изъ Ламии въ Салону: Для воспрепятствования сему предположенію, правительственныя войска произвели съ ними незначительную стычку, причемъ было нѣсколько человекъ убито и ранено.

— Изъ Константинополя пишутъ, что Порта продолжаетъ все болѣе и болѣе приводить въ исполненіе свои понудительныя мѣры относительно Греціи; между прочимъ приказала не признавать греческихъ консуловъ: въ Молдавіи, Валахіи, Египтѣ и Палестинѣ.

### ТУРЦІЯ.

Константинополь, 20 Октября.

Императорско-Россійскій чрезвычайный посланникъ, Г. Устиновъ, отплылъ 17 числа, на французскомъ пароходѣ, въ Грецію, откуда отправится въ Вену.

— По извѣстіямъ изъ Албаніи, тамошній Сераскирь, послѣ нанесеннаго пораженія мятежникамъ, предложилъ ихъ начальникамъ условія къ изъясненію покорности. Значительное число затинчиковъ албанскаго мятежа, находится въ рукахъ Сераскира; они будутъ привезены сюда. Слышно, что Рапо подвергся помѣшательству ума, вслѣдствіе чего собственными своими людьми закованъ былъ въ цѣпи.

### СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Нью-Йоркъ, 15 Октября.

Въ *Morning-Chronicle* обнародованы извѣстія, полученныя изъ Нью-Йорка съ пароходомъ *Hibernia*, отъ 15 числа с. м. Они сообщаютъ, что въ Вашингтонѣ господствуетъ общее опасеніе по поводу неблагоприятныхъ слуховъ, разнесшихся о неудачахъ, которыми будто бы подверглись американскія войска въ Мексикѣ и Пуэблѣ. По поводу, что въ продолженіе двухъ мѣсяцевъ не получено никакихъ извѣстій съ театра войны, возникло такое сильное безпокойство, что все публичныя американскія ассигнаціи упали въ цѣнѣ.

По дошедшимъ слухамъ, все жители Мексики возстали и принудили американскія войска къ внезапному оставленію города и удаленію въ цитадель. Это движеніе народа поддерживаемо было Сантанюю, который не былъ раненъ, какъ ложно сообщали, и который напротивъ успѣлъ собрать около 10,000 чел. и паркъ артиллеріи въ 25 орудій, съ которыми надѣялся уничтожить американскія силы прежде, чѣмъ къ нимъ могли бы подоспѣть подкрѣпленія. Утверждаютъ также, что городъ Пуэбла занятъ былъ мексиканскимъ генераломъ Реа. Американцы вышедши изъ города, укрѣпили своєю артиллерією возвышенности, откуда бомбардируютъ городъ.

— Хотя все это одни слухи, требующіе еще подтвержденія, однако члены Вашингтонскаго правительства собирались уже нѣсколько разъ, для совѣщанія на счетъ мѣръ, которыя слѣдовало бы предпринять для предупрежденія совершеннаго истребленія ихъ войскъ въ Мексикѣ. Опредѣлили немедленно отправить превосходное подкрѣпленіе генералу Скотту, состоящее изъ 20,000 чел., которое, прибывъ въ Мексику, выведетъ сего генерала изъ затруднительнаго положенія, и доставитъ ему возможность предпринять совершенное покореніе сей страны.

— Въ Мексиканскихъ газетахъ сообщаютъ объ одномъ поступкѣ генерала Скотта, который дѣлаетъ ему мало чести. Ирландскій легіонъ, состоящій большею частію изъ дезертировъ, будучи взятъ въ плѣнъ, по его повелѣнію былъ истребленъ, въ числѣ 70 чел., вмѣстѣ съ своимъ начальникомъ, въ виду арміи, тотчасъ послѣ объявленія о прекращеніи перемирія.

— Рząd otrzymał od granicy raporta dowodzącego tam Jenerała Manueris, donoszące, że powstańcy pod Papokossą i Valenzasem wtargnęli znowu do Grecyi i zamysłali wzdłuż gór Octa dodać się z Lamii do Salony. Dla przeszkodzeniu temu stoczona została mała utarczka z wojskiem rządowym, w której było kilku poległych i rannionych.

— Z Konstantynopola dowiadujemy się, że Porta nie przestaje rozwijać coraz bardziej swoich środków zmagających przeciwko Grecyi; między innymi rozkazała odebrać *exequatur* Konsulom Greckim w Mołdawii i Wołoszczyźnie, niemniej w Egipcie i Palestynie.

### ТУРЦІЯ.

Константинополь, 20 października.

CESARSKO-Rossyjski Poseł Nadzwyczajny, P. Ustinow, odpłynął d. 17 na francuzkim parostatku do Grecyi, zkąd uda się do Wiednia.

— Według doniesień z Albanii, Seriaszier tamtejszy po klęsce zadanей powstańcom, przesłał ich dowódczom Dżuleka i Рапо propozyцые poddania się. Wielka liczba naczelników powstania Albańskiego znajduje się już w ręku Seriaszera i ma być tu przywieziona. Słychać, że Рапо dostał pomieszania umysłu, wskutek czego przez swoich własnych ludzi w kajdany okuty został.

### STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

Nowy-York, 15 października.

*Morning - Chronicle* ogłasza nowiny przywiezione z New-Yorku parostatkami *Hibernia*, pod d. 15 b. m. Donoszą one, że żywa niespolojność panuje w Washingtonie i we wszystkich Stanach, w skutku niepomysłnych wieści, jakie obiegają o nieszczęściach, doznanych jakoby, przez Amerykanów w Meksyku i Puebla. Okoliczność, że od dwóch miesięcy nie otrzymano wiadomości z teatru wojny, wywołała tak powszechną obawę, że wszystkie papiery publiczne amerykańskie spadły.

Według tych wieści, mieszkańcy w Meksyku powstali w massie i zmusili wojska amerykańskie do nagłego opuszczenia miasta i schronienia się do cytadelli. Ta demonstracya ludności wspierana była przez Santanę, który wecale nie został ranym, jak było doniesioném, i któremu wszem, udało się zebrać około 10,000 ludzi i park artyleryi z 25 dział, z którymi miał nadzieję zniszczyć wojsko amerykańskie, nim by otrzymało posiłki. Zapewniają zarazem, że miasto Pueble zajęte została przez meksykańskiego Jenerała Rea. Amerykanie wystąpiwszy z miasta osadzili swą artylerją wzgórze, skąd bombardują miasto.

Jakkowiek są to tylko wieści, potrzebujące jeszcze potwierdzenia, z tém wszystkiém członkowie rządu w Washingtonie zgromadzili się już kilka razy w celu obmyślenia środków mogących, zapobiedz zupełnemu zniszczeniu wojska amerykańskiego w Meksyku. Postanowiono wysłać natychmiast stanowczą pomoc Jenerałowi Scott, to jest 20,000 wojska, które uda się do Meksyku dla oswobodzenia tego Jenerała i postawienia go w możności zupełnego podbicia tego kraju.

— Dzienniki meksykańskie donoszą o czynie Jenerała Scott, który mu mało czyni zaszczytu. Legia Irlandczyków, złożona po większej części ze zbiegów, dostawszy się w niewolę, została całkiem wywieziona, w liczbie 70 ludzi, wraz z swym dowódcą, w obec armii, zaraz po wypowiedzeniu zawieszenia broni.